ΜΙΑ ΣΥΓΚΛΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ

Προδομένη νεολαία

ΟΙ ΝΕΟΙ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΑΙΡΟΥ ΜΑΣ

1.-'Αναχρονιστική ἐκπαίδευση σ' ὅλα τά ἐπίπεδα

ΤΟΥ ΜΗΝΑ ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ

ΓΙΑ ΝΑ γνωρίσουμε τήν Ἀνώτατη Ἐκπαίδευση καί τά προβλήματά της, θά πρέπει, πρῶτ' ἀπ' ὅλα, νά καθορίσουμε τό ρόλο καί τή θέση της στό κοινωνικό οἰκοδόμημα. Φορέας τῆς Ἀνώτατης Ἐκπαίδευσης εἶναι τό Πανεπιστήμιο, πού ἀποτελεῖ, ἀναμφίβολα, παράγοντα σημαντικό στόν καθορισμό τῆς παραγωγικῆς διαδικασίας, ποσοτικά καί ποιοτικά, ἀλλά καί στή διαμόρφωση, ὥς ἕνα βαθμό, τοῦ χαρακτήρα τῶν παραγωγικῶν σχέσεων, πού συμβάλλει στίς θεσμικές μεταβολές καί στή διαμόρφωση τοῦ πνευματικοῦ καί πολιτισμικοῦ ἐπιπέδου τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου, στό συγκεκριμένο πάντα χῶρο καί χρόνο. Γιατί, αὐτή ἡ ἴδια ἡ Ἐπιστήμη, πού σκοπός της εἶναι νά βρίσκη καί νά ἀποκαλύπτη τήν ἀλήθεια, εἶναι μιά συνεχής, προοδευτική καί ἀνανεωτική τῶν πραγμάτων λειτουργία, μέσα στό κοινωνικό «γίγνεσθαι».

● ΕΤΣΙ, τό Πανεπιστήμιο εἶναι τό πεδίο ὅπου συνεχῶς συγκρούεται τό νέο μέ τό παλιό, ἡ πρόοδος μέ τήν ὀπισθοδρόμηση. Καί τό φέρνει σέ ἀντίθεση μέ κάθε λογής κατεστημένο ἤ κοινωνικό σύστημα, ἀφοῦ ἡ προσπάθεια τοῦ τελευταίου τείνει στό νά τό μεταβάλλη σέ «ἐξάρτημά» του, ὥστε νά ὑπηρετῆ τούς σκοπούς καί τίς ἐπιδιώξεις του.

● Η ΑΝΩΤΑΤΗ Ἐκπαίδευση — δεοντολογικά— ἔχει δύο στόχους: Τήν παραγωγή ἐπιστημονικοῦ δυναμικοῦ καί τή δημιουργία τοῦ κοινωνικά ὁλοκληρωμένου ἀτόμου πού συμμετέχει δυναμικά σ' ὅλες τίς δραστηριότητες τῆς ζωῆς, πού στέκεται «κριτικά» ἀπέναντι σέ κάθε πρόβλημα πού ἀφορᾶ τήν ὁμάδα καί τό σύνολο.

● ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΕΣ προϋποθέσεις γιά τήν ἐπίτευξη τοῦ δεύτερου στόχου—στόχος πού μεταβάλλει τήν Ἐκπαίδευση καί τήν Παιδεία γενικώτερα σέ κοινωνικό λειτούργημα— εἶναι ἡ δημοκρατικότητα τῶν λειτουργιῶν της, ἡ ἐλεύθερη διακίνηση τῶν ἰδεῶν καί ἡ ἐνεργός συμμετοχή τοῦ φορέα τῆς Ἀνώτατης Ἐκπαίδευσης στά κοινά.

● ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ, ὀντολογικά πιά— ἀναφορά στό ὑπάρχον καί τό συγκεκριμένο— σκοπεύει στόν πρῶτο στόχο. Φτιάχνει ἐπιστήμονες πού θά χρησιμοποιηθοῦν στήν παραγωγή καί στίς ὑπηρεσίες πού ἐξυπηρετοῦν τήν παραγωγή, ὅπως ἡ διοίκηση κ.λ.π. Ὁ ρόλος αὐτός καθορίζει τή συγκεκριμένη Ἀνώτατη Ἐκπαίδευση ἄμεσα, ἄν σκεφθοῦμε ποιά κατάσταση ἐπικρατεῖ στήν παραγωγή καί στή διοίκηση — γραφειοκρατική διοίκηση, ἔλλειψη ὀργάνωσης καί προγραμματισμοῦ παραγωγῆς, ἔντονη παρουσία ἀντιπαραγωγικῶν καί παρασιτικῶν ἐπαγγελμάτων στήν ὑπηρεσία τῶν φορέων τῆς καταναλωτικῆς κοινωνίας κ.λ.π. Μιά κατάσταση πού καλεῖται νά ὑπηρετήση καί ὑπηρετεῖ, σέ τελευταία ἀνάλυση, ἡ Ἀνώτατη Ἐκπαίδευση.

ΤΟ ΒΑΣΙΚΟ ΔΟΓΜΑ

ΕΤΣΙ, τό Πανεπιστήμιο λειτουργεῖ μονοσήμαντα, ἀφοῦ, λόγω τῆς δομῆς καί τῶν λειτουργιῶν του, παράγει τό ἔμψυχο ἐπιστημονικό δυναμικό γιά τήν κάλυψη τῶν ἀναγκῶν τῆς συγκεκριμένης Οἰκονομίας, ὀχυρωμένο πίσω ἀπό τό δόγμα «ἡ ἐπιστήμη γιά τήν ἐπιστήμη». Αὐτό τό δόγμα προβάλλεται σάν αἰτιολογία, ὅταν τό Πανεπιστήμιο καλῆται νά πάρη ἐνεργό μέρος στίς ὑποθέσεις τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου καί ν' ἀκολουθήση τίς διαδικασίες ἐκεῖνες πού δημιουργοῦν ἐλεύθερες συνειδήσεις καί φωτισμένες προσωπικότητες.

● ΛΕΜΕ ὅτι προβάλλεται σάν αἰτιολογία, γιατί οὔτε τό δόγμα αὐτό ἔχει τίς δυνατότητες νά ὑπηρετήση, λόγω τῶν μεγάλων ἐλλείψεων στά μέσα ἐκπαίδευσης. Ἐδῶ ὅμως, φθάσαμε σέ μιά ἄλλη διαπίστωση, γνωστή, ὅτι ἀπό τό Πανεπιστήμιο ἀποφοιτοῦν περισσότεροι πτυχιοῦχοι καί λιγώτεροι ἐπιστήμονες. Τό γεγονός δέν ὀφείλεται βέβαια μόνο στίς ἐλλείψεις πού ἀναφέραμε πιό πάνω, ἀλλά καί στό ὅτι ἀποτελεῖ μέρος τοῦ ὅλου μηχανισμοῦ τοῦ δεδομένου οἰκονομικο - κοινωνικοῦ οἰκοδομήματος.

● ΠΟΙΑ ὅμως εἶναι αὐτά τά στοιχεῖα, καί τά ἀντίστοιχα προβλήματα, πού ὁδηγοῦν στό συμπέρασμα ὅτι τό Πανεπιστήμιο παράγει πτυχιούχους καί ἐπιστήμονες μέ εἰδική κατάρτιση, ἀλλά χωρίς ἐπιστημονική σκέψη καί συνείδηση τοῦ κοινωνικοῦ ρόλου τους, «πρόθυμους» νά μποῦν στήν ὑπηρεσία τῶν συμφερόντων τοῦ ἐπιχειρηματία, σάν εἰδικοί - βίδες στή βιομηχανία, σάν εἰδικοί - γραφειοκράτες στή διοίκηση, σάν εἰδικοί - ἀτσίδες, πού θά ἐκμεταλλευθοῦν τίς εὐκαιρίες στό χῶρο τῆς παροχῆς τῶν ὑπηρεσιῶν:

Η ΑΡΧΙΚΗ ΑΔΙΚΙΑ

ΑΡΧΙΖΟΜΕ ἀπό τίς εἰσαγωγικές ἐξετάσεις στίς Ἀνώτατες Σχολές. Οἱ εὐκαιρίες εἰσόδου στήν Ἀνώτατη Ἐκπαίδευση δέν εἶναι ἴσες γιά ὅλα τά «στρώματα» τοῦ πληθυσμοῦ. Τό Πανεπιστήμιο — παρά τή «δωρεάν Παιδεία»— εἶναι ἀκόμα τριγυρισμένο ἀπό οἰκονομικά φράγματα.

● ΕΝΑ φράγμα εἶναι οἱ ἐξετάσεις μέ τά δύσκολα ἤ καί ἐκτός ὕλης θέματα— θυμίζομε τή διαμαρτυρία τῆς Ὁμοσπονδίας Λειτουργῶν Μέσης Ἐκπαιδεύσεως— πού δημιουργοῦν μιά ἀπαραίτητη ἀνάγκη γιά ἐκτός Γυμνασίου ἐκπαίδευση — τό Φροντιστήριο. Ἕνα ἄλλο φράγμα εἶναι ἡ συγκέντρωση τῶν Πανεπιστημίων σέ δύο, οὐσιαστικά, ἀστικά κέντρα, πρᾶγμα πού δημιουργεῖ πρόσθετα οἰκονομικά βάρη γιά τούς ἄλλους κατοίκους τῆς Ἑλλάδος. Καί ἕνα τρίτο εἶναι ἡ ἴδια ἡ κοινωνική σύνθεση τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας. Τοῦτο σημαίνει πώς ὁ φτωχός θά πρέπει νά ἀποδυθῆ σ' ἕνα τιτάνιο ἀγῶνα γιά νά σπουδάση τό παιδί του, ἐνῶ ὁ εὔπορος μπορεῖ νά τό κάνη αὐτό ἀπό τό περίσσευμά του. Καί διαπιστώνομε ὅτι, ὅσο πιό φτωχός εἶναι καμείς, τόσο περισσότερα ἔξοδα πρέπει νά κάνη γιά νά σπουδάση τό παιδί του, ἀφοῦ ἔχει ν' ἀντιμετωπίση πρόσθετες δαπάνες κατοικίας καί τροφῆς. Ἔτσι, αὐτή ἡ εὐνοιοκρατία βοηθάει στήν παραγωγή τῶν εἰδικῶν στελεχῶν, πού, λόγω κοινωνικῆς προελεύσεως, θά εἶναι πιό πρόθυμοι νά ἐξυπηρετήσουν τόν ἐπιχειρηματία.

● ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ τῆς Ἀνώτατης Ἐκπαίδευσης εἶναι οὐσιαστικά ἀντιδημοκρατικό καί ὁπωσδήποτε συντηρητικό. Ἡ ἐπιστήμη διδάσκεται στό Πανεπιστήμιο σάν «καθαρή» ἐπιστήμη, ξεκομμένη ἀπό τίς σύγχρονες παραγωγικές μεθόδους καί ἀπό τή ζωή πού καλεῖται νά ὑπηρετήση.

● ΥΠΑΡΧΕΙ παγιωμένη κατάσταση σχολαστικισμοῦ, ἐπιμονῆς σέ λεπτομέρειες καί ἀποφυγῆς τῆς οὐσίας. Στίς φιλοσοφικές, πολιτικές καί οἰκονομικές ἐπιστῆμες, γεγονότα καί θεωρίες ἀγνοοῦνται, ὑποτονίζονται ἤ διαστρεβλώνονται.

Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ στό Πανεπιστήμιο γίνεται ἀντιδημοκρατικά. Ἐπιστημονικό ἀντικείμενο κάθε Σχολῆς, χωρίζεται σέ μαθήματα πού ἀναλαμβάνουν νά τά διδάξουν οἱ «ἕδρες». Πολλές ἕδρες ἔχουν ἕνα «φεουδάρχη» - καθηγητή στήν κορυφή, πού περιστοιχίζεται ἀπό μιά «αὐλή» προσωπικοῦ. Ὁ καθηγητής καθορίζει ἀπόλυτα τήν ὕλη καί τήν ἐπιστημονική σχολή πού θά ἀκολουθήση. Ὁ ἴδιος ἀναλαμβάνει νά ἀπαγγείλη τό μάθημα στά ἀμφιθέατρα, ὅπου συνήθως κάθε ἐρώτηση, συζήτηση ἤ ὁμαδική ἐργασία εἶναι ἀδύνατη, ἀφοῦ μόνο ὁ ἀριθμός τῶν φοιτητῶν θά ἔκανε ἀδύνατο κάτι τέτοιο. Αὐτή ἡ ἀποκαθέδρας διδασκαλία συνοδεύεται ἀπό μερικά «ἀναιμικά» φροντιστήρια ἤ ἐργαστήρια.

● ΕΤΣΙ, ὁ καθηγητής γίνεται «ταμπού» πού ἐμπνέει πρωτόγονο σεβασμό καί φόβο— χωρίς νά παραλείψουμε νά ἐπαναλάβουμε' βέβαια, ὅτι ὑπάρχουν καί οἱ ἐξαιρέσεις. Καί ἡ κατάσταση αὐτή προετοιμάζει τό φοιτητή νά δέχεται τό μέλλοντα προϊστάμενό του μέ τό ἴδιο συναίσθημα.

Η ΕΞΕΤΑΣΗ

Η ΕΞΕΤΑΣΗ τῶν φοιτητῶν γίνεται ἐπίσης ἀντιδημοκρατικά. Στά πλαίσια τῆς διατήρησης τοῦ καθηγητῆ - ταμπού στή συνείδηση τοῦ φοιτητῆ, ἡ ἐξέταση περιορίζεται χρονικά, εἴτε μέσα σέ ἕνα ἤ δύο δεκάλεπτα προφορικῆς ἐξέτασης, πού γίνεται σάν ἱεροτελεστία, εἴτε σέ μιά ἤ δύο κόλλες χαρτί στή γραπτή ἐξέταση. Ὁ καθηγητής, συχνά, δέν ξέρει καθόλου τό φοιτητή καί τόν κρίνει τελεσίδικα μέσα σ' αὐτή τή σύντομη διαδικασία, διεκδικώντας τό ἀλάθητο τοῦ Πάπα.

● ΕΤΣΙ, μ' αὐτό τό πνεῦμα, μ' αὐτό τόν τρόπο διδασκαλίας καί ἐξέτασης, δημιουργεῖται ὁ εἰδικός ἐπιστήμονας - ἐπαγγελματίας, ὁ ξεκομμένος ἀπ' τή ζωή καί τήν κοινωνία πού τόν περιβάλλει, πού θά κυττάη τή δουλειά του καί τό σπίτι του καί πού οἱ πιό πέρα ἀσχολίες του θά περιορίζωνται στό ποδόσφαιρο καί τήν τηλεόραση.

● ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ, εἶναι βασικά γραφειοκρατικό. Διοικούμενο ἀπό τή Σύγκλητο, κρατεῖ κλειστές τίς πύλες του στίς σύγχρονες ἀναμορφώσεις. Οἱ Σχολές, διοικούμενες ἀπό τούς συλλόγους τῶν καθηγητῶν, γίνονται φρούρια ἐγωϊστικά. Καί τά δύο αὐτά ὄργανα, Σύγκλητος καί Σύλλογος Καθηγητῶν, ἐνδιαφέρονται βασικά γιά τήν ἐπιβολή τῶν δικῶν τους ἀπόψεων καί ἀποκρούουν, σχεδόν ἐκ προοιμίου, τίς ἀλλαγές πού γίνονται στά Πανεπιστήμια τῶν προηγμένων χωρῶν. Ἔτσι, τό ἑλληνικό Πανεπιστήμιο μοιάζει μέ τό Πανεπιστήμιο τοῦ '20 καί τοῦ '30.

ΥΠΕΡΤΡΟΦΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Ο ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ, σύμφωνα μέ τό θεσμό τῶν ἑδρῶν, ἔχει ὑπερτροφικά δικαιώματα πάνω στήν καριέρα τοῦ προσωπικοῦ. Οἱ Γραμματεῖες τῶν Σχολῶν καί τῶν ἑδρῶν εἶναι ἀφάνταστα γραφειοκρατικές. Τό σύστημα προθεσμιῶν πού ἐφαρμόζουν— καί λόγω ἐλλείψεως προσωπικοῦ—καταβασανίζει τούς φοιτητές, ἀφοῦ αὐτοί εἶναι ἀναγκασμένοι νά περιμένουν σέ τεράστιες «οὐρές», ἰδιαίτερα κατά τίς περιόδους τῶν ἐξετάσεων, γιά νά ἐξυπηρετηθοῦν.

● Ο ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ τοῦ ἀριθμοῦ εἰσαγομένων σέ κάθε Σχολή δέν γίνεται μέ βάση τίς ἀνάγκες τῆς Οἰκονομίας τῆς χώρας, ἀλλά μέ βάση τόν ἀριθμό τῶν φοιτητῶν πού μπορεῖ νά ἐκπαιδεύση κάθε Σχολή, μέ ἀποτέλεσμα νά ὑπερτεροῦν σέ ἀριθμό φοιτητῶν οἱ Σχολές πού δέν ἔχουν ἐργαστηριακά μαθήματα, στοιβάζοντας — τό μικρότερο κακό — ἀπίθανους ἀριθμούς στά ἀμφιθέατρα.

● ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ: Ἡ Νομική Σχολή, μέ τρία Τμήματα, μέ 14.000 περίπου φοιτητές κι' ἀπό τήν ἄλλη τό Ε. Μ. Πολυτεχνεῖο μέ πέντε Σχολές καί ὀκτώ Τμήματα εἰδικοτήτων, μέ 4.000 σπουδαστές!

● ΕΠΙΣΗΣ: Τό Νομικό Τμῆμα τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ἔχει 4.798 φοιτητές καί ἡ Πολυτεχνική Σχολή, στά τρία Τμήματά της, Πολιτικῶν, Ἀρχιτεκτόνων καί Τοπογράφων, 1.854. Μέσα στήν πενταετία, ἑπομένως, πού μᾶς ἔρχεται, ἡ Βόρεια Ἑλλάδα θά ἀποκτήση περίπου 4.800 νομικούς, ἀλλά μόνο 1.800 μηχανικούς διαφόρων εἰδικοτήτων.

● Η ΓΛΩΣΣΙΚΗ ἀναρχία, δημοτική, ἁπλή καθαρεύουσα, καθαρεύουσα, ἀρχαΐζουσα, ἀρχαϊκή καί ὅλες αὐτές μαζί, παρακολουθεῖ τόν νέο ἀπό τό Δημοτικό Σχολεῖο ὥς καί τήν Ἀνώτατη Σχολή καί σημαδεύει τή ζωή του μέ μιά μόνιμη ψυχοπνευματική ἀναπηρία.

● ΑΚΟΜΑ, θά ἀναφέρουμε τίς ἐλλείψεις τῆς Ἀνώτατης Ἐκπαίδευσης σέ αἴθουσες διδασκαλίας, ἐργαστήρια καί ἐργαστηριακό ἐξοπλισμό, σέ συγγράμματα καί βιβλιοθῆκες καί σέ διοικητικό καί διδακτικό προσωπικό. Θά προσθέσουμε, ἐπίσης, τό γεγονός ὅτι τώρα πολλοί καθηγητές διαθέτουν ἕνα μέρος ἀπό τίς ἀσχολίες γιά τήν ἐκπαίδευση τῶν φοιτητῶν. Οἱ μηχανικοί ἔχουν τεχνικά γραφεῖα, οἱ γιατροί ἰατρεῖα ἤ κλινικές, οἱ νομικοί δικηγορικά γραφεῖα ἤ εἶναι ἔμμισθοι σύμβουλοι σέ μεγάλους οἰκονομικούς ὀργανισμούς κ.λ.π.

● Η ΕΛΛΕΙΨΗ ἀποτελεσματικῆς μέριμνας, τέλος, γιά ἐπαγγελματική ἀποκατάσταση, ἀξιοποίηση καί ἐπιστημονική ἐξέλιξη τοῦ δυναμικοῦ πού ἀποφοιτᾶ κάθε χρόνο ἀπό τίς Ἀνώτατες Σχολές εἶναι μιά κραυγαλέα πραγματικότης.

● ΟΛΗ αὐτή ἡ κατάσταση στήν Ἀνώτατη Ἐκπαίδευση προστατεύεται ἀπό ἕνα πλέγμα νόμων καί θεσμῶν. Γιά τούς νόμους αὐτούς καί γιά τά προβλήματα πού ἀναφέραμε παραπάνω, θά μιλήσουμε πιό διεξοδικά στή συνέχεια τῆς ἔρευνας.

Ο ΦΟΙΤΗΤΗΣ

ΤΩΡΑ, ἄς δοῦμε ποιές εἶναι οἱ βασικές «κατηγορίες» πού συγκροτοῦν τήν ἰδιότητα τοῦ φοιτητῆ.

● «Ο ΦΟΙΤΗΤΗΣ— σύμφωνα μέ τή διακήρυξη τῆς Γκρενόμπλ — εἶναι ἕνας νέος ἐργαζόμενος διανοούμενος. Σά νέος, ὁ φοιτητής ἔχει τό καθῆκον νά συμμετέχη στό σύνολο τῆς παγκοσμίου καί ἐθνικῆς ἑνότητας.

● »ΣΑΝ ἐργαζόμενος ἔχει καθῆκον καί δικαίωμα στήν ἐργασία καί στήν ἀνάπαυση, καθώς καί καλύτερες συνθῆκες δράσεως, τόσο προσωπικά ὅσο καί συνδικαλιστικά, μέ ἐγγυημένη τήν ἐλεύθερη ἄσκηση τῶν συνδικαλιστικῶν δικαιωμάτων του.

● »ΣΑΝ πνευματικός ἄνθρωπος, ὁ φοιτητής ἔχει τό δικαίωμα νά ἐρευνᾶ τήν ἀλήθεια καί νά ἀναζητᾶ τήν ἐλευθερία, πού εἶναι ἡ πρώτη προϋπόθεση πρός τόν σκοπό αὐτό.

● »ΕΧΕΙ ἀκόμα δικαίωμα νά καθορίση, νά διαδώση καί νά ὑπερασπισθῆ τήν ἀλήθεια, πρᾶγμα πού σημαίνει ὅτι μετέχει στήν κουλτούρα καί βοηθεῖ στήν ἐξέλιξή της.

● »ΤΕΛΟΣ, ἔχει τό καθῆκον νά ὑπερασπισθῆ τήν ἐλευθερία ἐναντίον κάθε καταπιέσεως, πρᾶγμα πού, γιά τόν διανοούμενο, συνιστά τήν πιό ἱερή ἀποστολή».

ΤΡΙΣΥΠΟΣΤΑΤΗ ΙΔΙΟΤΗΤΑ

Η ΤΡΙΣΥΠΟΣΤΑΤΗ αὐτή ἰδιότητα, τοποθετεῖ τό φοιτητή δυναμικά στό πανεπιστημιακό ἀλλά καί στό κοινωνικό του περιβάλλον, ἔτσι πού ἀποκαλύπτει καί φέρνει ἀντιμέτωπες, κάθε φορά πού διεκδικεῖ τά δικαιώματά του, τίς δυνάμεις τοῦ νέου καί τοῦ παλιοῦ, τοῦ συντηρητικοῦ καί τοῦ προοδευτικοῦ. Αὐτή ἡ σύγκρουση ἔχει γόνιμα ἀποτελέσματα ὅταν περνάη ἀπό τίς διαδικασίες ἑνός πραγματικά ἐλεύθερου φοιτητικοῦ συνδικαλισμοῦ, μέ τόν ὁποῖο καί θά ἀσχοληθῆ ἡ ἔρευνά μας.

● ΠΡΟΤΟΥ ὅμως κλείσουμε τό εἰσαγωγικό αὐτό σημείωμα στήν ἔρευνα γιά τήν Ἀνώτατη Ἐκπαίδευση, θά ἀναφέρουμε τόν ὁρισμό τοῦ φοιτητικοῦ συνδικαλισμοῦ, ὅπως διατυπώθηκε πρίν ἀπό 23 χρόνια (!!) στή διακήρυξη τῆς Γκρενόμπλ:

● «Φοιτητικός συνδικαλισμός εἶναι τό σύνολο τῶν ἐνεργειῶν καί δραστηριοτήτων πού ἔχουν σκοπό τήν κατάκτηση, ὑπό συνθῆκες πλήρους ἐλευθερίας, δικαιωμάτων στόν προγραμματισμό καί τήν ἀνεπιφύλακτα ἰσότιμη παροχή παιδείας, τήν ἐξεύρεση, ὀργάνωση καί ἐφαρμογή τρόπων καί μεθόδων γιά τήν ἐντός καί ἐκτός τῶν πανεπιστημιακῶν χώρων βελτίωση τῆς πολιτικῆς καί πνευματικῆς ζωῆς τῶν φοιτητῶν, τή βελτίωση τῶν ὅρων διδασκαλίας, τήν κάλυψη βασικῶν βιοτικῶν ἀναγκῶν καί τήν ἐξασφάλιση ἀμερόληπτης, οὐσιαστικῆς καί ἐλεύθερης ψυχαγωγίας».

● ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ αὐτά ἔχουν κατακτηθῆ ἀπό τούς φοιτητές πολλῶν ξένων χωρῶν. Ἐμεῖς θά χρειασθῆ νά διανύσουμε μακρύ ἀκόμα δρόμο γιά νά φτάσουμε ἐκεῖ ὅπου ἄλλοι ἔφτασαν ἀπό καιρό.

ΜΗΝΑΣ ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ

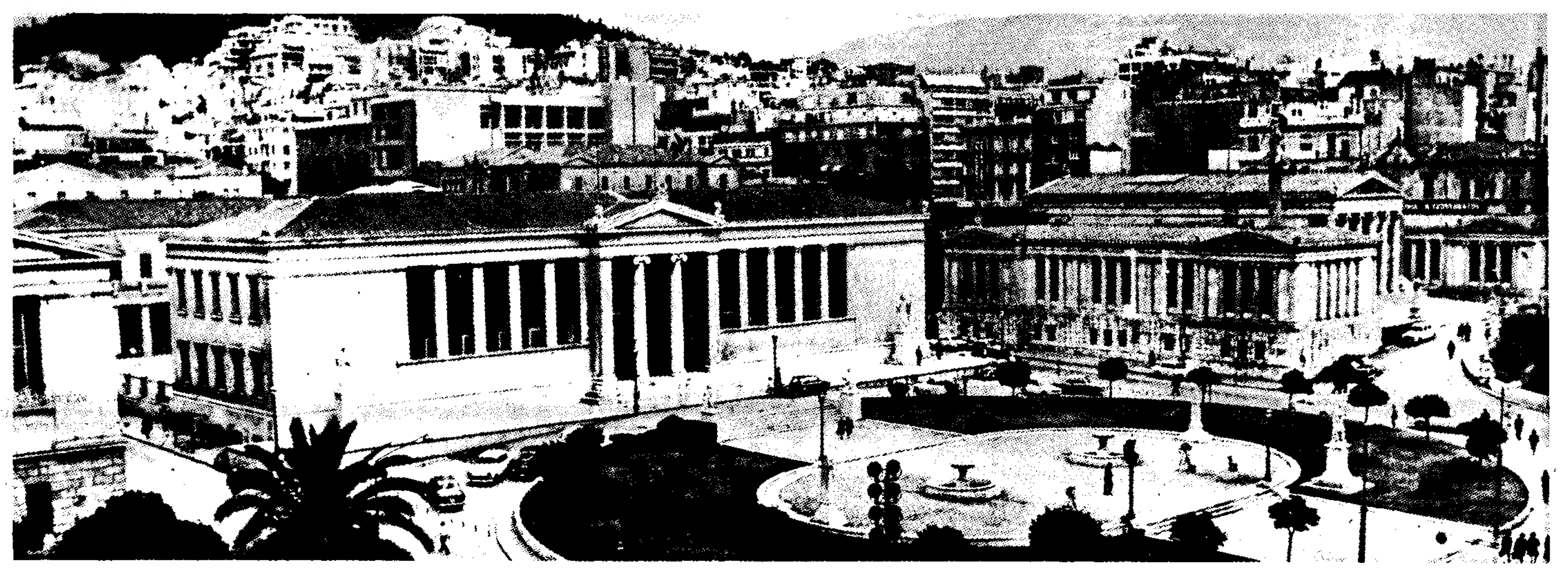

Τό Ἐθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο, ἕνα ἀπό τά ζωτικώτερα ἐπίκεντρα τῆς ἐθνικῆς δραστηριότητος, στό χῶρο τῆς Ἀνωτάτης Ἐκπαιδεύσεως.

Συνηθισμένο φαινόμενο οἱ «οὐρές» φοιτητῶν μπροστά ἀπό τίς θυρίδες τῶν Γραμματειῶν. Ταλαιπωρία καί χαμένος χρόνος. Ἐκνευρισμός καί ζημία γιά τήν ἐκπαίδευση.

Ἡ πιό εὐτυχισμένη στιγμή τῶν νέων πού εἰσέρχονται στίς Ἀνώτατες Σχολές, ἡ ὁρκωμοσία. Ἀπό ἐκεῖ κι' ὕστερα, ἀρχίζουν τά ὄνειρά τους νά περιορίζωνται.

Στό αὐριανό φύλλο

ΔΕΝ ΕΓΙΝΕ ΑΚΟΜΑ ΛΑ-Ι-ΚΗ Η ΠΑΙΔΕΙΑ

● Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΓΛΩΣΣΙΚΟ

ΟΙ ΑΝΩΤΑΤΕΣ ΣΧΟΛΕΣ

Τό Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν, τό πρῶτο ἀνώτατο ἐκπαιδευτικό ἵδρυμα τῆς χώρας, ἱδρύθηκε στίς 12 Ἰανουαρίου 1837 καί λειτούργησε στίς 3 Μαΐου 1837, ἐπί 4 χρόνια, στό σπίτι τοῦ ἀρχιτέκτονα Κλεάνθους, πού βρίσκεται στή Β.Α. πλευρά τῆς Ἀκροπόλεως, στήν Πλάκα.

Τό Πανεπιστήμιο λειτούργησε μέχρι τό 1911 μέ τόν προσωρινό κανονισμό τῆς 26ης Ἀπριλίου 1837. Ὁ πρῶτος μετά τήν ἵδρυσή του κανονισμός γίνεται πραγματικότητα μέ τούς νόμους ΓΩΚΓ/1911 καί ΓΩΚΣ/1911.

Στή συνέχεια ἔχουμε καινούργιο ὀργανισμό λειτουργίας τοῦ Πανεπιστημίου τό 1922 (ν. 2905/1922). Νέος ὀργανισμός τοῦ Πανεπιστημίου ψηφίζεται τό 1937 (νόμος 5343/1932, μετά ἀπό 5 χρόνια δηλαδή). Ὀργανισμός, ὁ ὁποῖος εἶναι ἐπανάληψη σχεδόν τοῦ νόμου 1922. Ὁ νόμος 5343/1932 ἀποτελεῖ μέχρι καί σήμερα τή σπονδυλική στήλη τῆς νομοθεσίας τῆς Ἀνωτάτης Ἐκπαιδεύσεως, ἀφοῦ καί οἱ Κανονισμοί λειτουργίας ὅλων τῶν ἄλλων ἀνωτάτων ἐκπαιδευτικῶν ἱδρυμάτων αὐτόν ἔχουν γιά πρότυπο.

Τό Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν ἔχει τίς ἀκόλουθες Σχολές: 1) Θεολογική, 2) Φιλοσοφική, μέ τμήματα: Φιλολογικό, Φιλοσοφικό, Ἱστορικό - Ἀρχαιολογικό, Βυζαντινῶν καί Νεοελληνικῶν Σπουδῶν, Ἀγγλικό καί Γαλλικό, 3) Νομική, μέ τμήματα: Νομικό, Οἰκονομικό καί Δημοσίας Διοικήσεως καί Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν, 4) Ἰατρική, 5) Φυσικομαθηματική, μέ τμήματα: Μαθηματικό, Φυσικό, Χημικό, Φαρμακευτικό, Φυσιογνωστικό, Βιολογικό καί Γεωλογικό, 6) Ὀδοντιατρική.

Τό σύνολο τῶν ἐγγεγραμμένων φοιτητῶν κατά τό τρέχον ἀκαδημαϊκό ἔτος ὑπερβαίνει τίς 32.000.

● Ε. Μ. Πολυτεχνεῖο: Τό Πολυτεχνεῖο ἀρχίζει νά λειτουργῆ σάν ἀνώτατο ἐκπαιδευτικό ἵδρυμα τό 1887 — νόμος ΑΦΜΑ/1887. Ἡ ἀρχή του βρίσκεται στά 1834, ὁπότε λειτούργησε ἡ «Πολυτεχνική Συλλογή» μέ τήν ἔκδοση τοῦ διατάγματος τῆς 10/22 Μαΐου 1834 «περί ἐπιστημονικῶν καί τεχνολογικῶν συλλογῶν, περί ἀνακαλύψεως καί διατηρήσεως τῶν ἀρχαιοτήτων καί τῆς χρήσεως αὐτῶν».

Ἡ Συλλογή, λοιπόν, εἶναι τό ξεκίνημα τοῦ Πολυτεχνείου, ἀλλά καί ὁ πυρήνας τοῦ πρώτου κατώτερου τεχνικοῦ σχολείου τῆς χώρας, τοῦ «Κυριακάτικου Σχολείου», πού ἱδρύθηκε τό 1836 (διάταγμα τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1836/12 Ἰανουαρίου 1837 «περί ἐκπαιδεύσεως εἰς τήν ἀρχιτεκτονικήν») καί πού ἀποτελεῖ τόν καθαυτό πρόδρομο τοῦ Ε.Μ.Π.

Στό Πολυτεχνεῖο λειτουργοῦν οἱ ἑξῆς Σχολές: 1) Πολιτικῶν Μηχανικῶν, 2) Ἠλεκτρολόγων - Μηχανολόγων, μέ τμῆμα Ναυπηγῶν, 3) Ἀρχιτεκτόνων, 4) Χημικῶν Μηχανικῶν, μέ τμῆμα Μεταλλειολόγων, καί 5) Τοπογράφων Μηχανικῶν.

Ὁ ἀριθμός τῶν σπουδαστῶν τοῦ Ε.Μ.Π. ὑπερβαίνει σήμερα τίς 4.000.

● Ἀνωτάτη Σχολή Οἰκονομικῶν καί Ἐμπορικῶν Ἐπιστημῶν. Ἱδρύθηκε τό 1920 (νόμος 2191/5.6.1928) μέ τήν ὀνομασία «Ἀνωτάτη Σχολή Ἐμπορικῶν Σπουδῶν». Τό 1926 μετονομάσθηκε σέ «Ἀνωτάτη Σχολή Οἰκονομικῶν καί Ἐμπορικῶν Ἐπιστημῶν». Ἡ Σχολή χωρίζεται σέ δύο Τμήματα: α) τῶν Οἰκονομικῶν Ἐπιστημῶν, καί β) τῶν Ἐμπορικῶν Ἐπιστημῶν — διοικήσεως τῶν ἐπιχειρήσεων.

Οἱ ἐγγεγραμμένοι φοιτητές ἀνέρχονται σέ 6.000 περίπου.

● Ἀνωτάτη Γεωπονική Σχολή Ἀθηνῶν. Ἱδρύθηκε τό 1920 διά τοῦ νόμου 1844/14.1.1920. Οἱ σπουδές στή Σχολή χωρίζονται στούς ἑξῆς κλάδους: α) Γεωργικῆς Παραγωγῆς, β) Γεωργικῆς Ἀναπτύξεως καί στούς ἑξῆς Προσανατολισμούς: α) Φυτοτεχνίας, β) Ζωοτεχνίας, καί γ) Γεωργικῆς Ἀναπτύξεως.

Οἱ φοιτητές τῆς Σχολῆς ἀνέρχονται σέ 850 περίπου.

● Πάντειος Ἀνωτάτη Σχολή Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν. Ἱδρύθηκε τό 1930. Οἱ ἐνέργειες, ὅμως, γιά τήν ἵδρυση Σχολῆς Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν ἄρχισαν τό 1924 ἀπό τόν Κύπριο πολιτευτή Γ. Φραγκούδη, ὁ ὁποῖος ἵδρυσε τό σωματεῖο «Ἐκπαιδευτική Ἀναγέννησις» καί σάν πρόεδρός του ἔκανε ἔρανο μεταξύ τῶν Ἑλλήνων τοῦ ἐξωτερικοῦ γιά τήν ἀνέγερση τοῦ σημερινοῦ κτιρίου τῆς Σχολῆς. Ὁ θεμέλιος λίθος μπῆκε στίς 2-1-1927. Τό 1931 ἡ Σχολή ὀνομάσθηκε «Πάντειος»: Ὁ Ἀλέξανδρος Ι. Πάντος, πού πέθανε τό 1930 στό Παρίσι, εἶχε ἀφήσει ὅλη τήν περιουσία του ὑπέρ τῆς ἱδρύσεως Σχολῆς Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν στήν Ἑλλάδα.

Ἡ Πάντειος Σχολή ἔχει δύο Τμήματα: α) Δημοσίας Διοικήσεως, καί β) Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν.

Οἱ φοιτητές της ἀνέρχονται σέ 8.000 περίπου.

● Ἀνωτάτη Βιομηχανική Σχολή Πειραιῶς. Ἱδρύθηκε τό 1938, μέ τόν τίτλο Σχολή Βιομηχανικῶν Σπουδῶν καί ἕδρα τήν Ἀθήνα, ἀπό τούς συνδέσμους Ἑλλήνων Βιομηχάνων καί Ἀνωνύμων Ἑταιριῶν. Τό 1941 ἀναγνωρίστηκε σάν Ἀνωτέρα Ἐπαγγελματική Σχολή Βιομηχανικῶν Σπουδῶν. Στή συνέχεια γίνεται ἀνεξάρτητο κοινῆς ὠφελείας ἵδρυμα καί τό 1958 ἀναγνωρίζεται σάν Ἀνωτάτη Σχολή, μέ ἕδρα τόν Πειραιᾶ, γιά νά γίνη τελικά Ν.Π.Δ.Δ. τό 1966.

Οἱ φοιτητές τῆς Βιομηχανικῆς Σχολῆς Πειραιῶς ἀνέρχονται σέ 6.000 περίπου.